

“Hububat Piyasalarının Durumu, Un Sektörüne Etkileri ve Beklentiler”

Nisan 2025

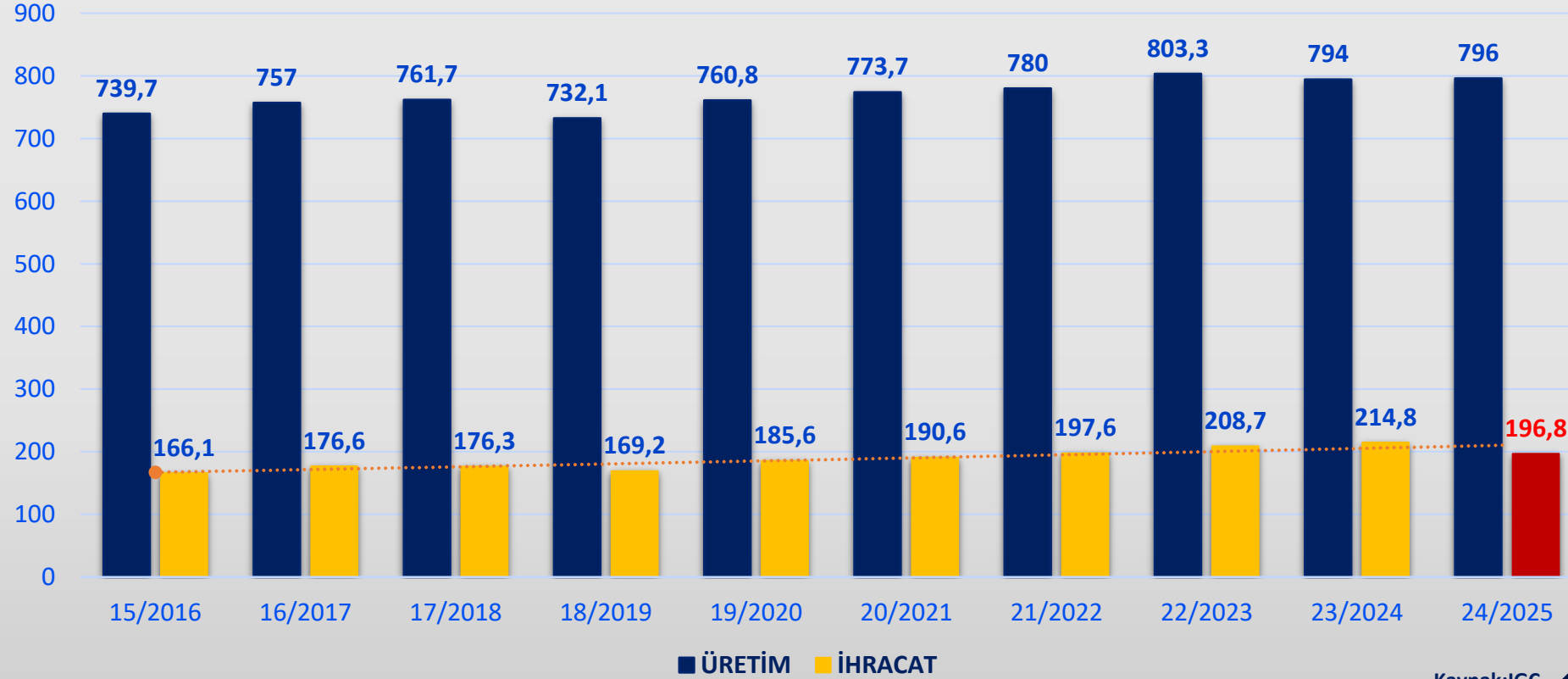
**Türkiye
Un Sanayicileri Federasyonu**

Dünya Hububat Piyasaları

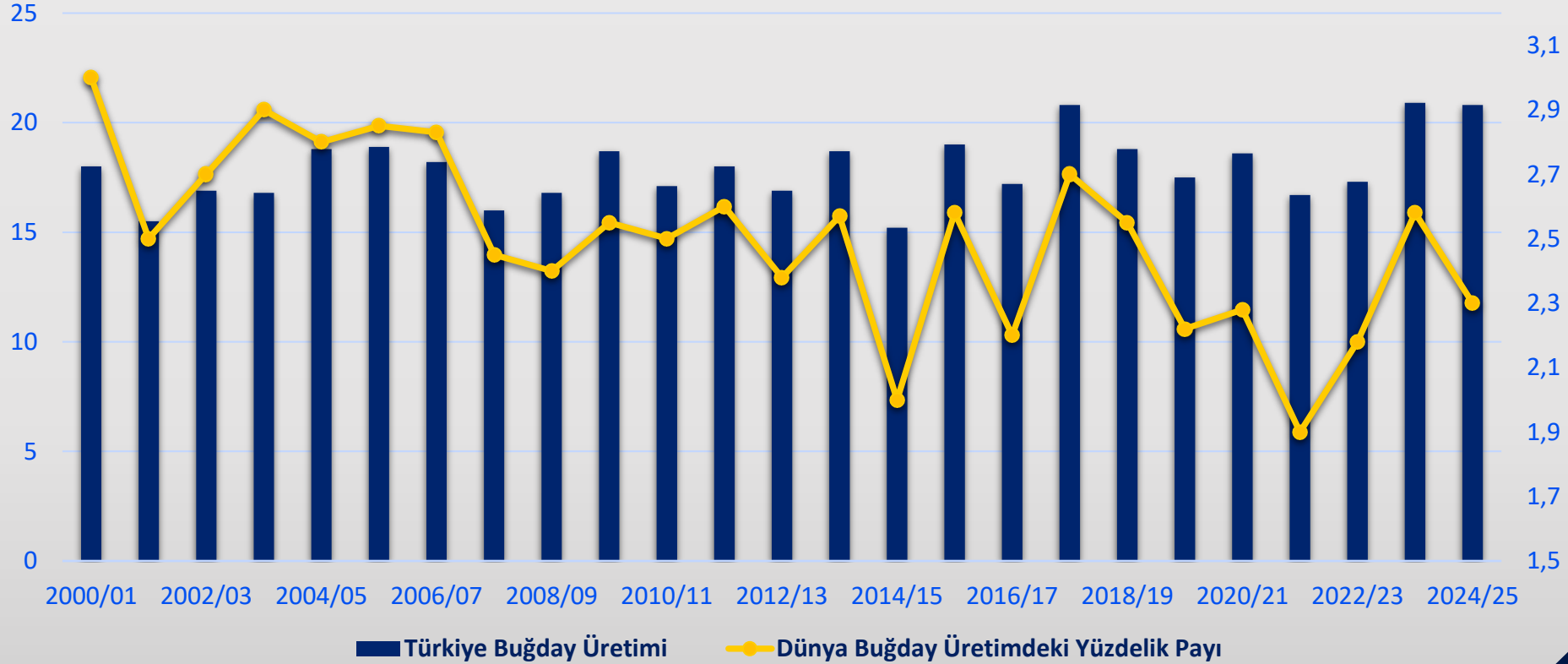

Dünya Buğday Üretimi & İhracatı

Dünyada 2 milyar tondan fazla tahıl üretimi ve bunun içerisinde de yaklaşık 800 milyon ton buğday üretilmekte. Ancak bu buğdayın sadece %16'sı olan 200 milyon tonu ticaret ile alınıp satılıyor. 2024/25 için küresel buğday görünümüne bakıldığında uzun yıllardır artış eğilimi gösteren buğday ihracatı daha düşük arz-talep ve ticaret ve bunun yanında biraz daha yüksek nihai stoklar şeklindedir.

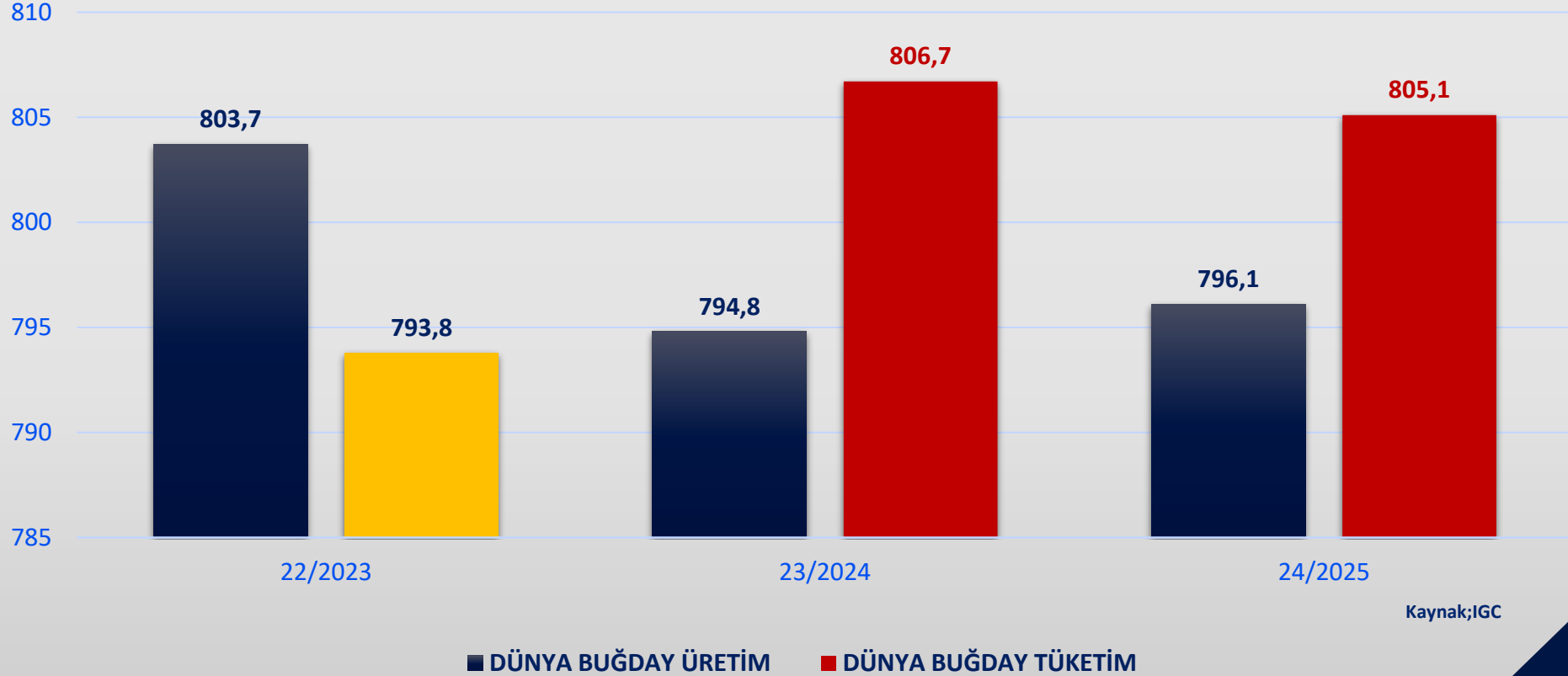
Türkiye'nin Dünya Buğday Üretimindeki Payı

Türkiye’de buğday üretimi her yıl artıyor.21 sezonunda yaşanan kuraklık sebebiyle 17 milyon tona düşen üretim miktarımız sebebiyle dünya buğday üretiminde %2'lere kadar düşen bir orana çekilmiş olsak da, son 3 yıldır üretimin tekrar artması ile yükseliş eğilimine geçtik. Ancak geçtiğimiz yıl olduğu gibi, tamamlanmak üzere olan 2024/2025 sezonu için ciddi bir kuraklık sorunu yaşanmakta. Bu da Dünya buğday üretimindeki payımızın yine gerileyeceği anlamına geliyor.

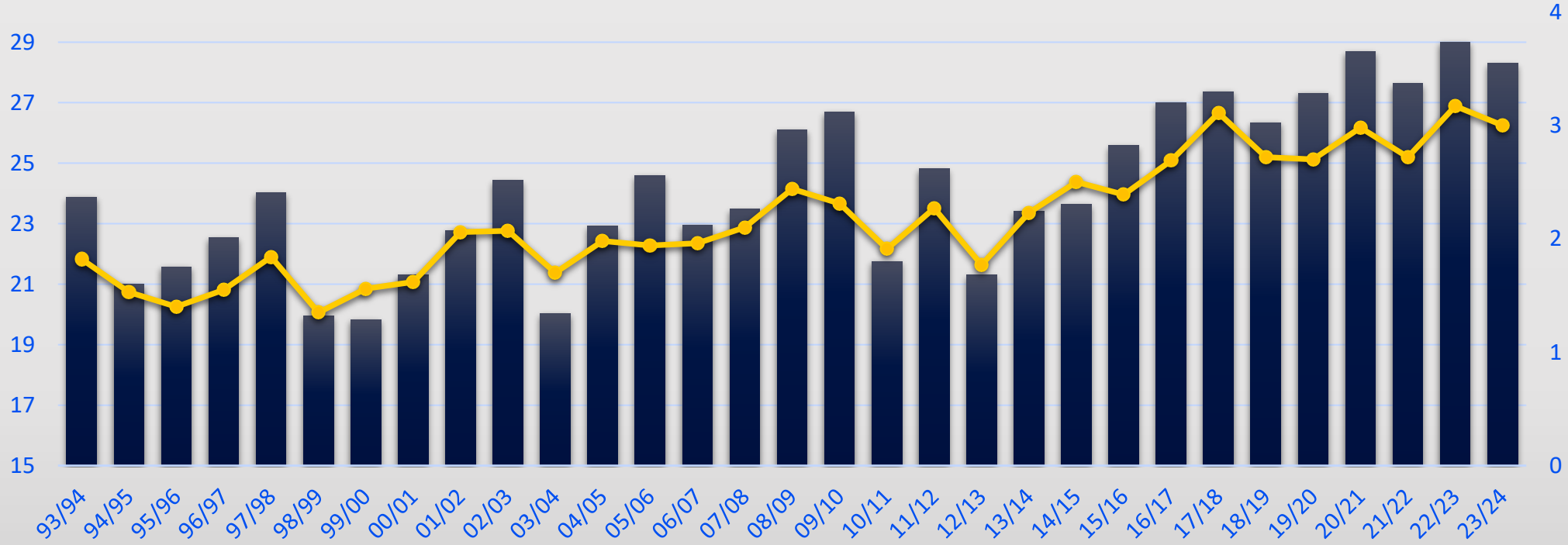

Dünya Arz-Talep Dengesi

Dünya nüfusuyla birlikte artan bir buğday üretimi var. 2 milyar tonu aşan bir dünya tahıl üretiminde 10'ar yıllık periyotlarda yaklaşık 100 bin ton artış yaşandığı söylemek mümkün. 2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyarda dengelenmesi bekleniyor. Nüfus arttıkça üretim ve tüketimde artış gösterecek. Ancak özellikle son 2 yıldır buğday üretiminin tüketimin gerisinde kalması endişe uyandırıyor.

Rusya Buğday Ekim Alanı ve Verim Karşılaştırması

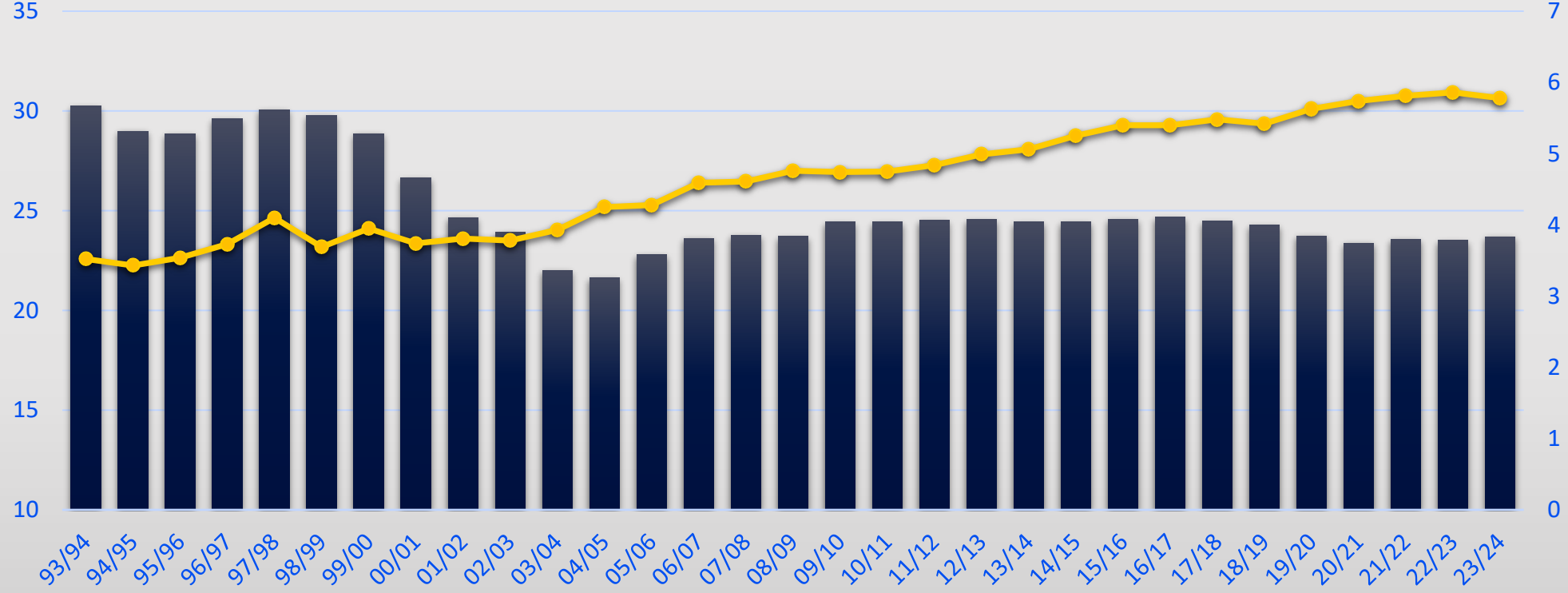

Dünyanın tahıl ambarı olarak nitelendirilen Rusya'nın buğday ekim alanları bugün yaklaşık 30 milyon hektar civarında. Burada ekim alanlarının artmasının yanında verimin de arttırıldığını söylemek mümkün. Rusya, üretimdeki önemli düşüşe rağmen 2024 yılında dünyanın en büyük buğday ihracatçısı konumunu korudu.

Ülke, Orta Doğu, Afrika ve Asya dahil olmak üzere kilit bölgelerin en büyük tedarikçisi olmaya devam ediyor. Moskova, kasım ayı sonunda, 15 Şubat-30 Haziran 2025 tarihleri arasındaki dönem için 11 milyon ton buğday ihracat kotası açıkladı. Bu kota, aynı dönemde tüm tahıllar için geçen yılki 29 milyon tonluk kotadan oldukça düşük olduğu görülüyor. Kotanın düşürülmesi, içinde bulunduğumuz sezonda Rusya'dan çok daha dar bir buğday arzı olacağına işaret ediyor.

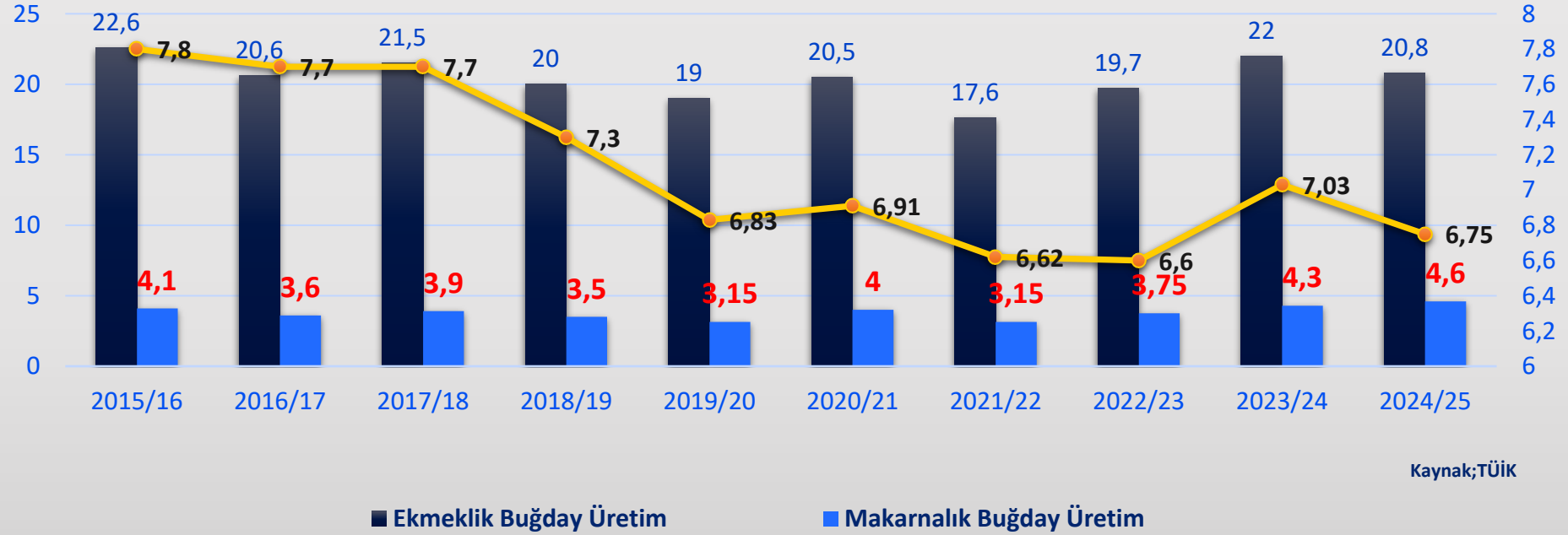
Çin Buğday Ekim Alanı ve Verim Karşılaştırması

Dünyanın en büyük buğday üreticilerinden biri Çin. Ancak Çin 140 milyon tona varan iç tüketimiyle kendi talebini karşılıyor. Son yıllarda üretim alanlarında azalma gözükse de artan verim ile birlikte açığı kapatmış bulunuyor.

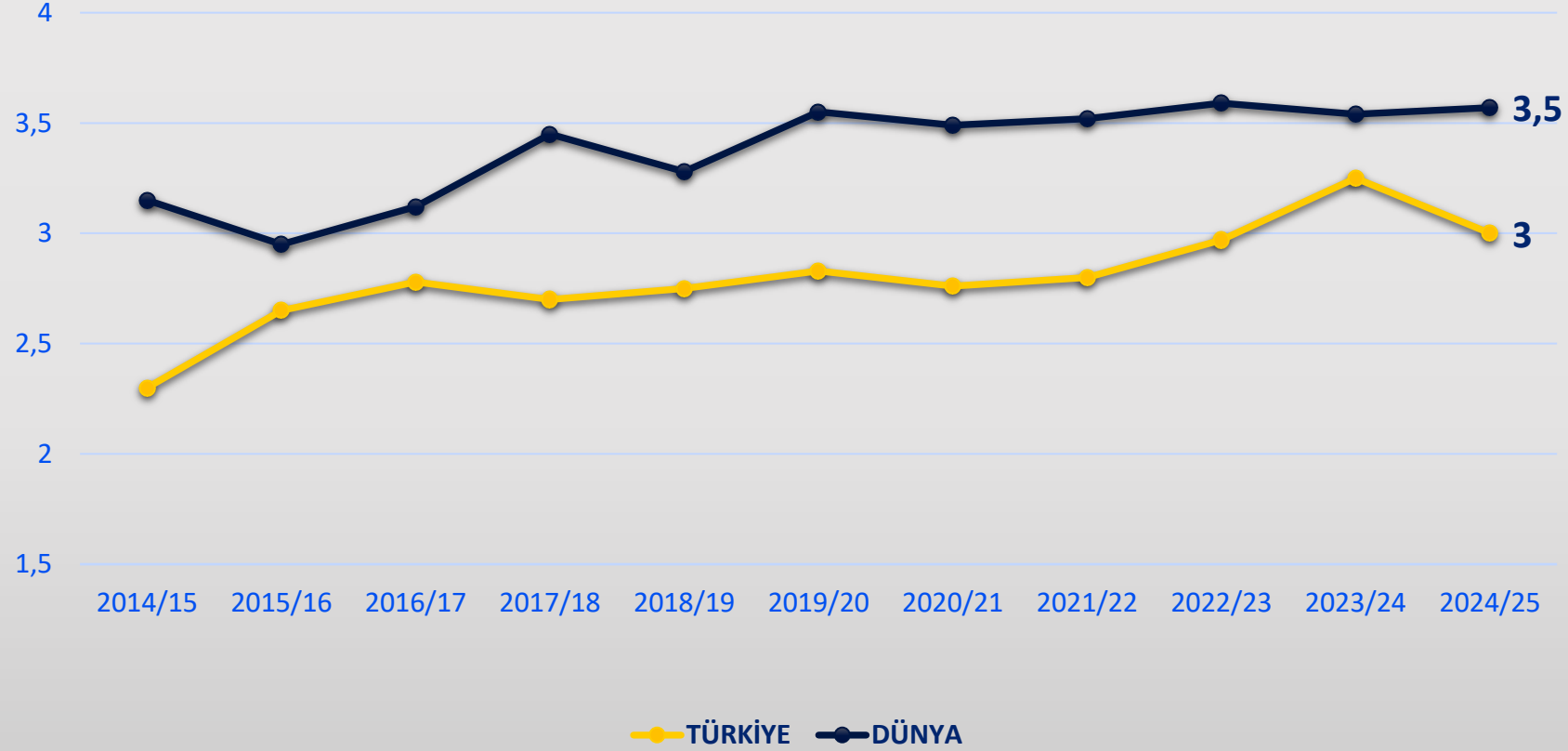
Türkiye Buğday Üretimi – Ekili Alan

21 sezonunda yaşanan kuraklık sebebiyle 17 milyon tona düşen üretim miktarımız, son 3 yıldır yapılan desteklemeler ve 2023 yılı nisan ayı yağışları ile 23 sezonunu son 6 yılın en yüksek üretim rakamıyla kapattık. 2024 sezonunda ise %5,5 oranında bir azalmayla 20,8 milyon ton ile sezonu tamamladık. 2025 Sezonunda birçok bölgede yaşanan kuraklık sezonu beklenen tonajların çok altında kapatacağımızı gösteriyor.

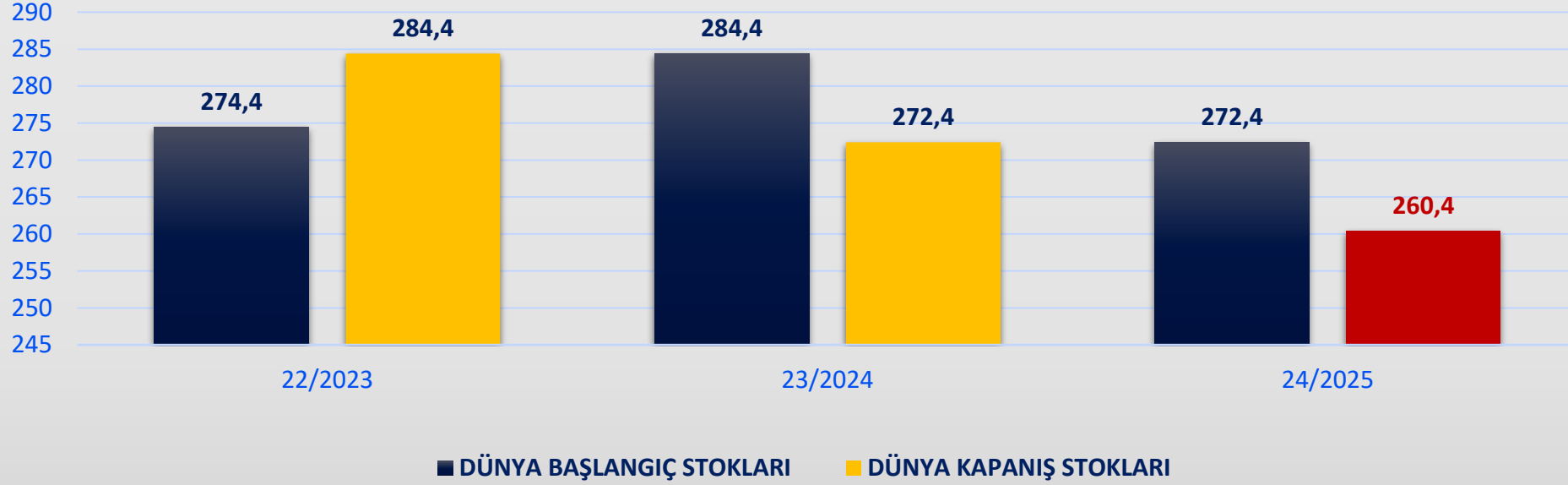
Dünya ve Türkiye Verim Karşılaştırması

Türkiye'nin buğday veriminin yıllar içindeki değişimi dünya ortalamasına göre nasıl bir performans sergilediği görüyoruz. TÜİK verilerine göre ülkemizde verim artma eğilimi gösteriyor olsa da son yıllarda yaşanan kuraklığın etkileriyle dünya ortalamasının altında kalmaya devam ediyoruz.

Dünya Buğday Stokları

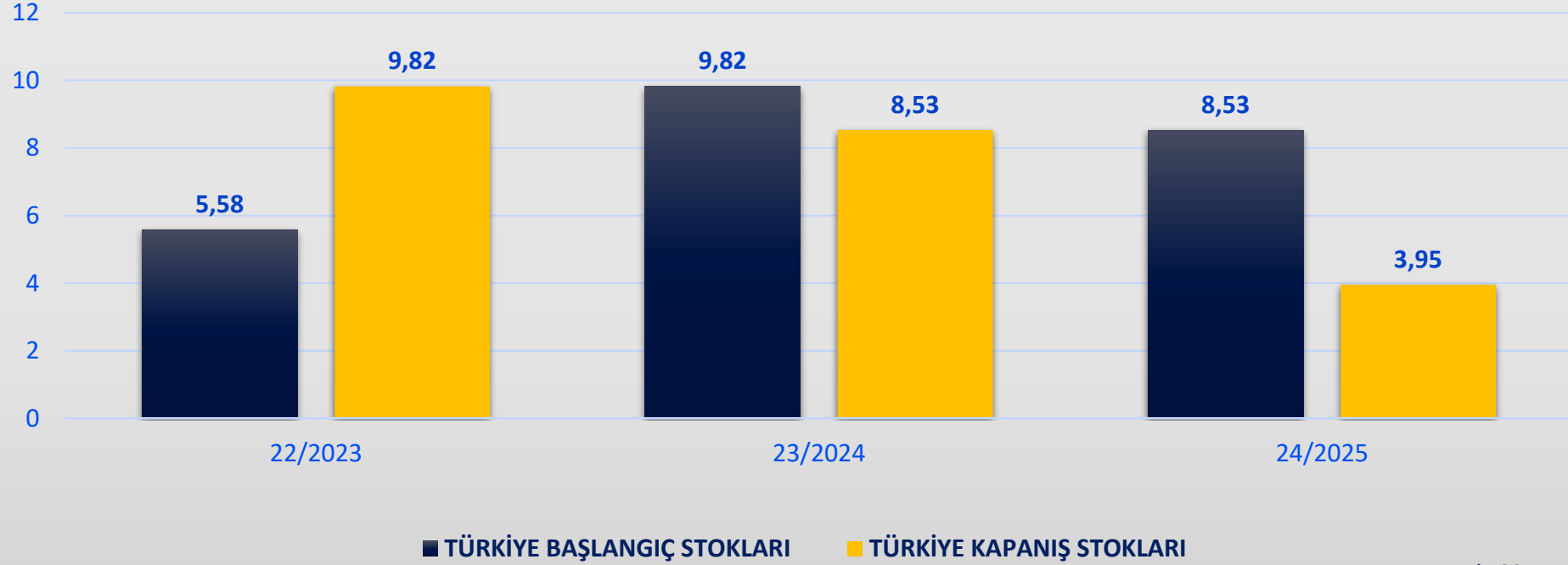
Kaynak:IGC

Son 3 yıllık projeksiyona baktığımızda, başlangıç stoklarındaki artış küresel üretimdeki düşüşle fazlasıyla dengelenmiştir. Ancak kapanış stoklarındaki azalış dikkat çekmektedir. ABD Tarım Bakanlığı (USDA) ocak ayı projeksiyonları, jeopolitik gerilimler, değişken enerji piyasaları ve olumsuz hava koşulları nedeniyle 2024-25 sezonunda özellikle tahıllar için arzın daralacağını gösterdiğini belirtiyor.

Toplam tahıl üretiminin 2025 sezonunda 2024 yılına göre iyimser bir oran olan %10 gibi bir artış olacağı öngörülmüşken, bu rakam, bazı üye devletlerdeki verim artışı ve ekim alanlarının genişlemesine bağlı olarak yıllık gerçekte %6'lık bir artışı yansıtıyor.

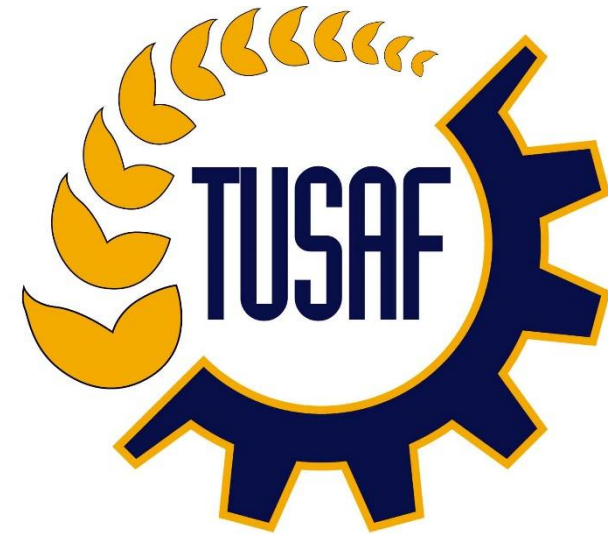
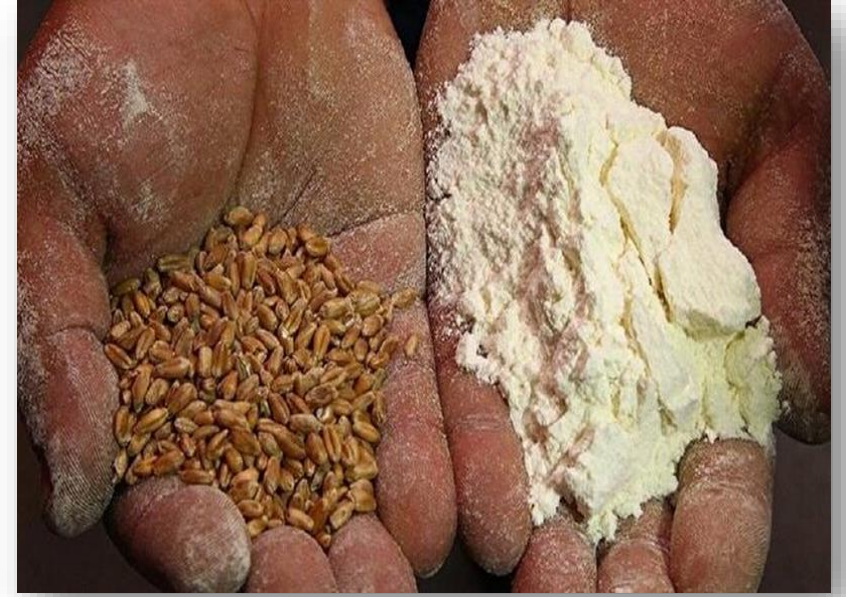
Türkiye Buğday Stokları

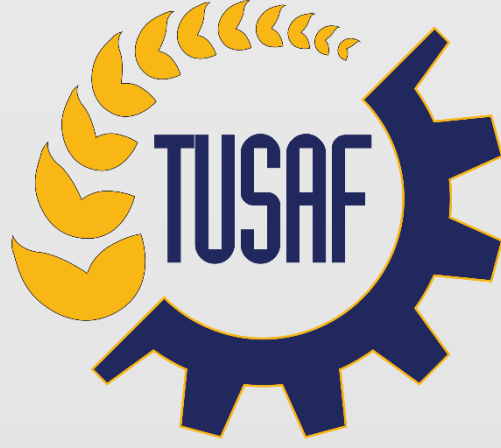

Kaynak;IGC

Türkiye'nin buğday başlangıç ve bitiş stokları son 3 yıl içinde kuraklık, ithalat kısıtlamaları ve küresel arz-talep dengeleri gibi faktörlerden etkilenmiştir. Bu durum, buğday üretim ve ticaretinde dalgalanmalara yol açmıştır. Özellikle 24 sezonuna yüksek stokla giren Türkiye, 25 sezonunda yaklaşık 4 milyon ton makul bir kapanış stoğu ile sezona hazırlanıyor.

Un Sektörü, Riskler ve Beklentiler

8 Bölge Derneđi, 300'den fazla üye

Son 10 Yıldır Dünya İhracat Lideri

3 Milyon Ton İhracat

**195 Ülke
6 Serbest
Bölge**

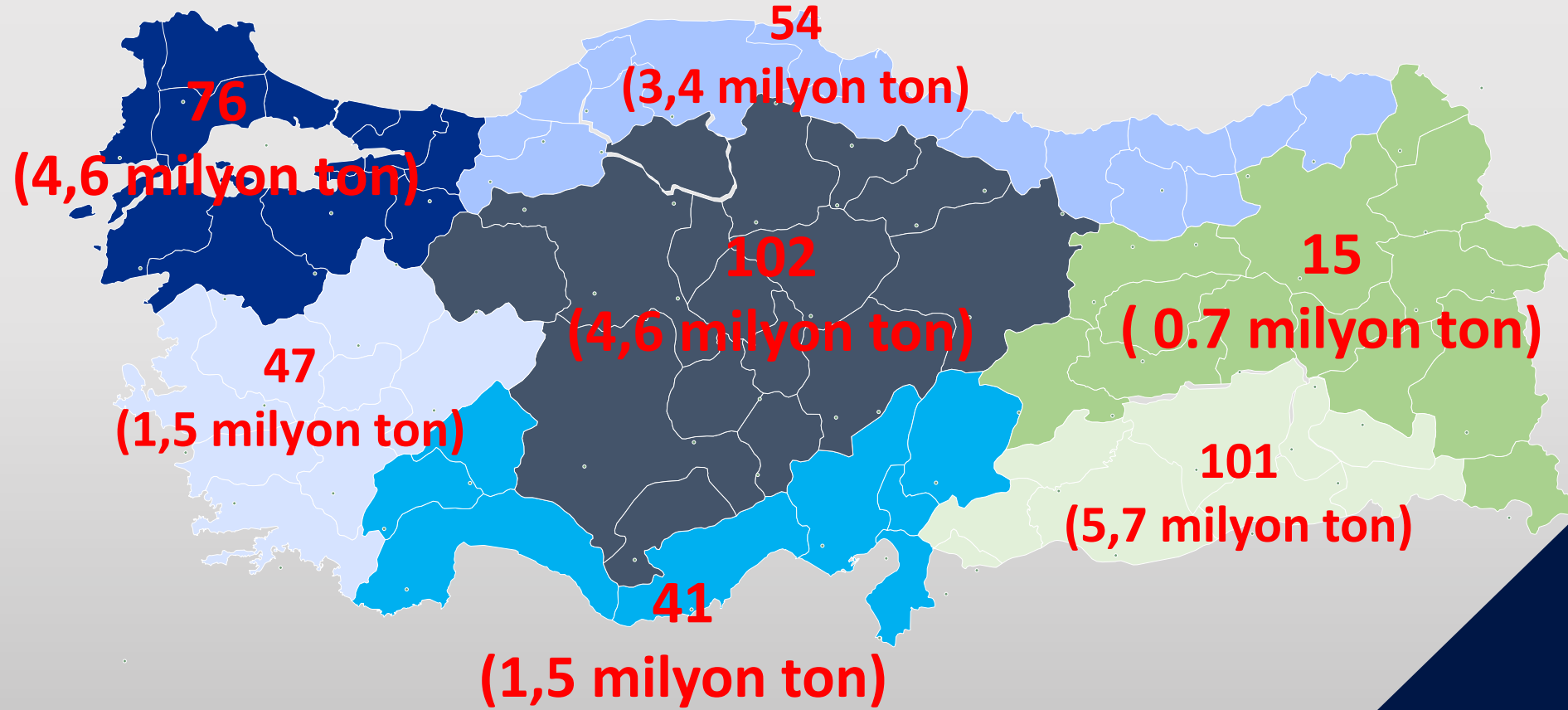
**DÜNYA
SOFRALARINDA
TÜRK UNU VAR!**

Bölgelere Göre Un Fabrikası Sayısı ve Kapasiteleri

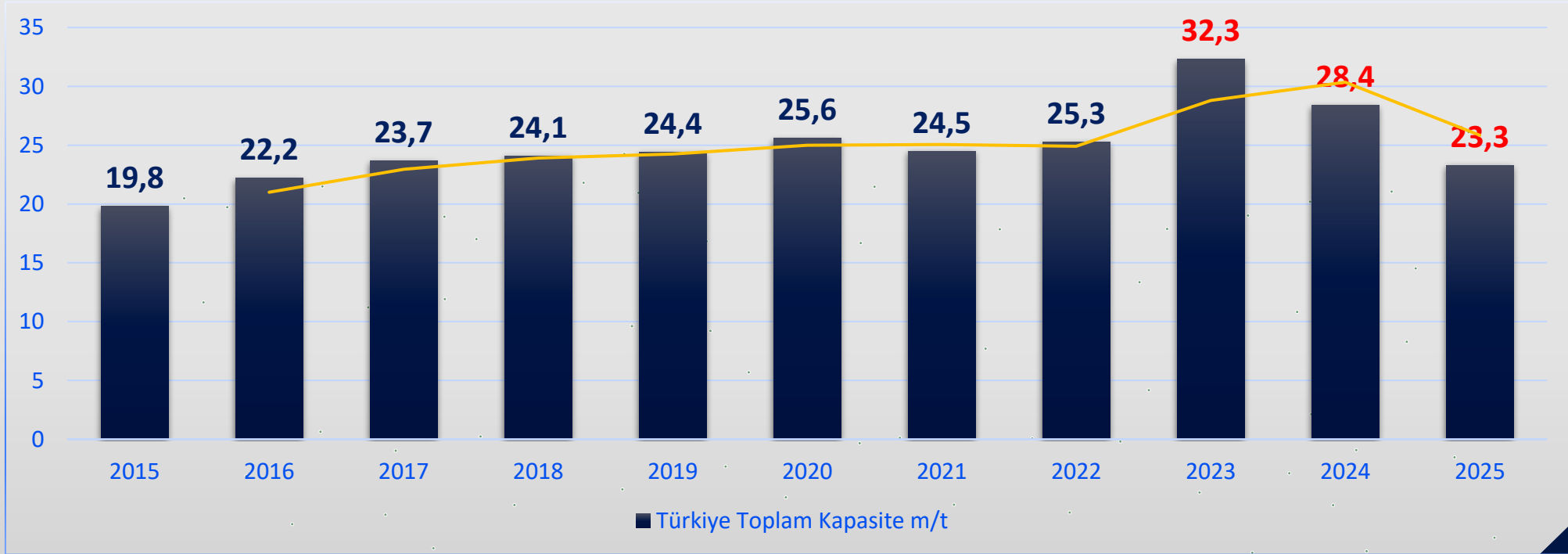

Aktif 436 Un Fabrikası

Kaynak; TOBB Sanayi veritabanı

Türkiye Un Sektörü Yıllara Göre Kapasite

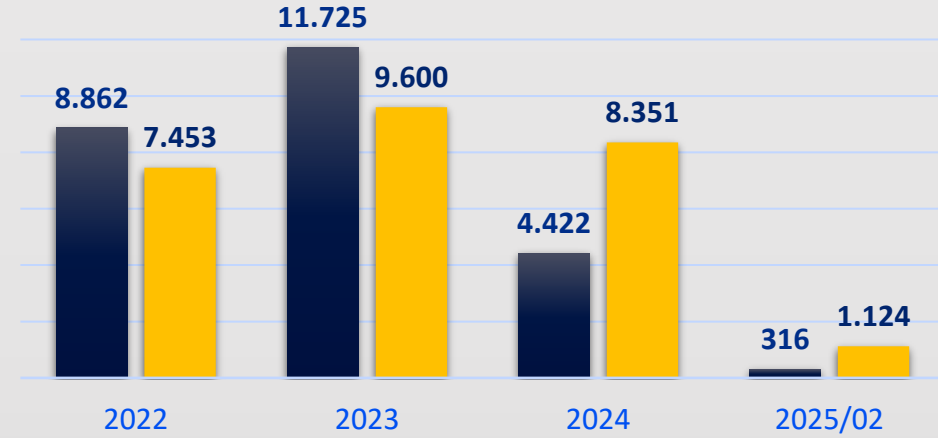
Kaynak;TOBB Sanayi veritabanı

Son 3 yıldır 30 milyon tona varan işletme kapasitesine sahip olan un sanayisi özellikle ekonomik ve mali dalgalanmaların yanında uygulanan dış ticaret tedbirleri ile ciddi bir daralma yaşamış ve bu kapsamda birçok fabrika da kapanmalar söz konusu olmuş ve kapasite olarak 10 yıl geriye gitmiş durumdadır.

Burada 2023 yılında tahsis dönemi ile ciddi artış yaşayan un sanayisi, özellikle 2024 yılının ortalarında başlayan ithalat kısıtlamaları ile ciddi bir darbe almıştır.

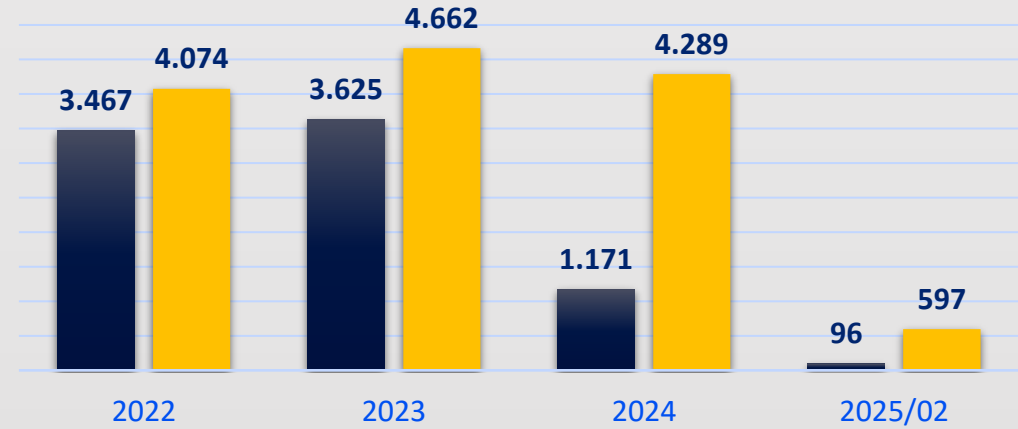

2022-2025 Yılları Mamul Maddenin Karşılığı Buğday Dahil İthalat-İhracat Miktarı

■ Buğday ve Mamülleri İthalatı ■ Buğday ve Mamülleri İhracatı

2022-2025 Yılları Mamul Maddenin Karşılığı Buğday Dahil İthalat-İhracat Değer (Milyon \$)

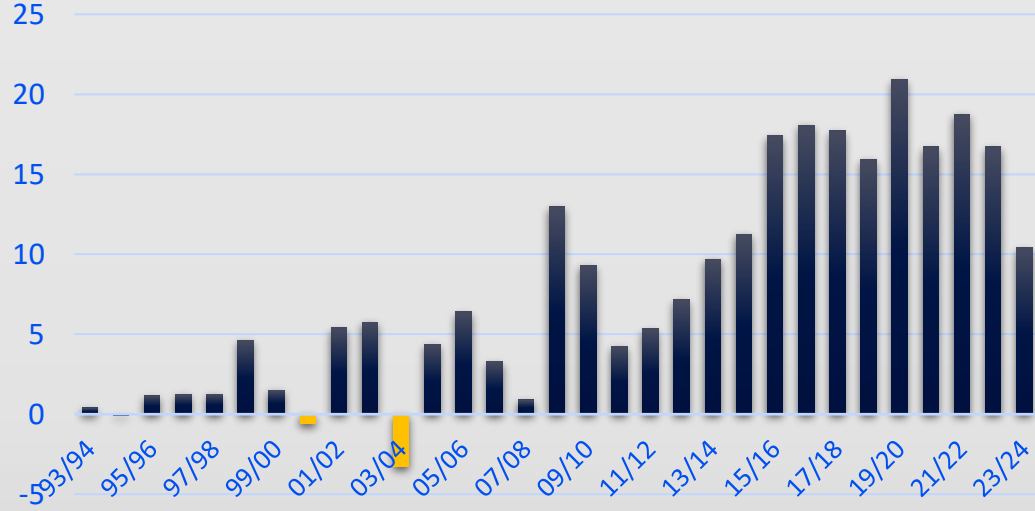
■ Buğday ve Mamülleri İthalatı ■ Buğday ve Mamülleri İhracatı

Kaynak:TÜİK

Türkiye, 23 sezonunda dahilde işleme rejimi kapsamında 12 milyon tonluk bir ithalat yaparak, Dünyanın 2.büyük ithalatçısı konumuna gelmiştir. 24 sezonunda ise haziran ayında yürürlüğe giren dış ticaret tedbirleri kapsamında buğday ithalat yasağı getirilmesi hem DİR kapsamlı un ihracatını hem de ihracat karşılığı buğday ithalatının düşmesine sebep olmuştur.

2025 yılının Şubat ayı itibariyle yaklaşık 316 Bin Ton buğday ve mamul maddenin buğday karşılığı dahil ithalata karşılık 1.12 Milyon Ton mamul maddenin buğday karşılığı dahil ihracat gerçekleşmiştir. İthalat, ihracatın üzerinde seyretmeye devam etmektedir. Ancak değer olarak bakıldığında ithalata ödenen 96 Milyon \$ karşılığı 597 Milyon dolarlık ihracat geliri elde edilmiştir.

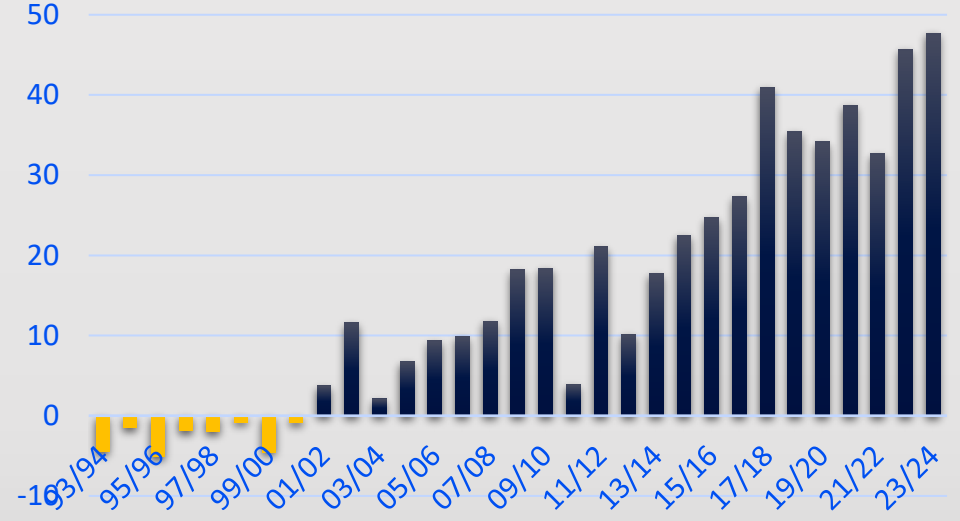
Ukrayna Buğday İhracatı

2010 yılından itibaren Ukrayna'da 20 milyon tona ulaşan bir buğday ihracatı var. Tüm olumsuz şartlara rağmen üretimini arttırmaya devam ediyor.

Ukrayna'nın 2025 buğday üretimi, beklentileri aşarak 22,3 milyon tona ulaştı. Ülkede kışlık buğday ekim sezonu boyunca olumsuz hava koşullarının meydana getirdiği zorluklara rağmen, buğday ekim alanlarının artmış olması bekleniyor. Ukrayna'nın 2025 buğday rekoltesi için ilk tahmin 21,1 milyon ton. Bu rakam beş yıllık ortalama olan 24,2 milyon tonun altında kalıyor.

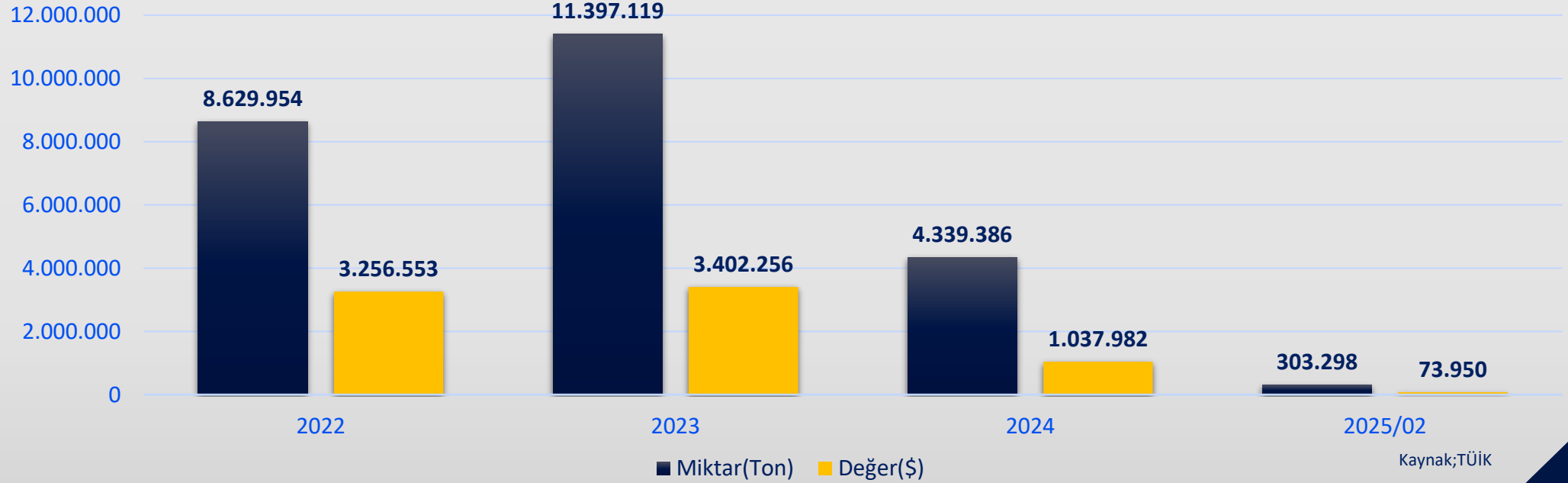
Rusya Buğday İhracatı

90'lı yılların başında buğday ithal eden bir Rusya var iken, 30 yıl içerisinde 2016-18 döneminde ABD'yi bile geçen rekor bir üretim dengesi USDA verilerine göre Rusya 2024 yılında 47 milyon tonluk bir ihracat gerçekleştirdi.

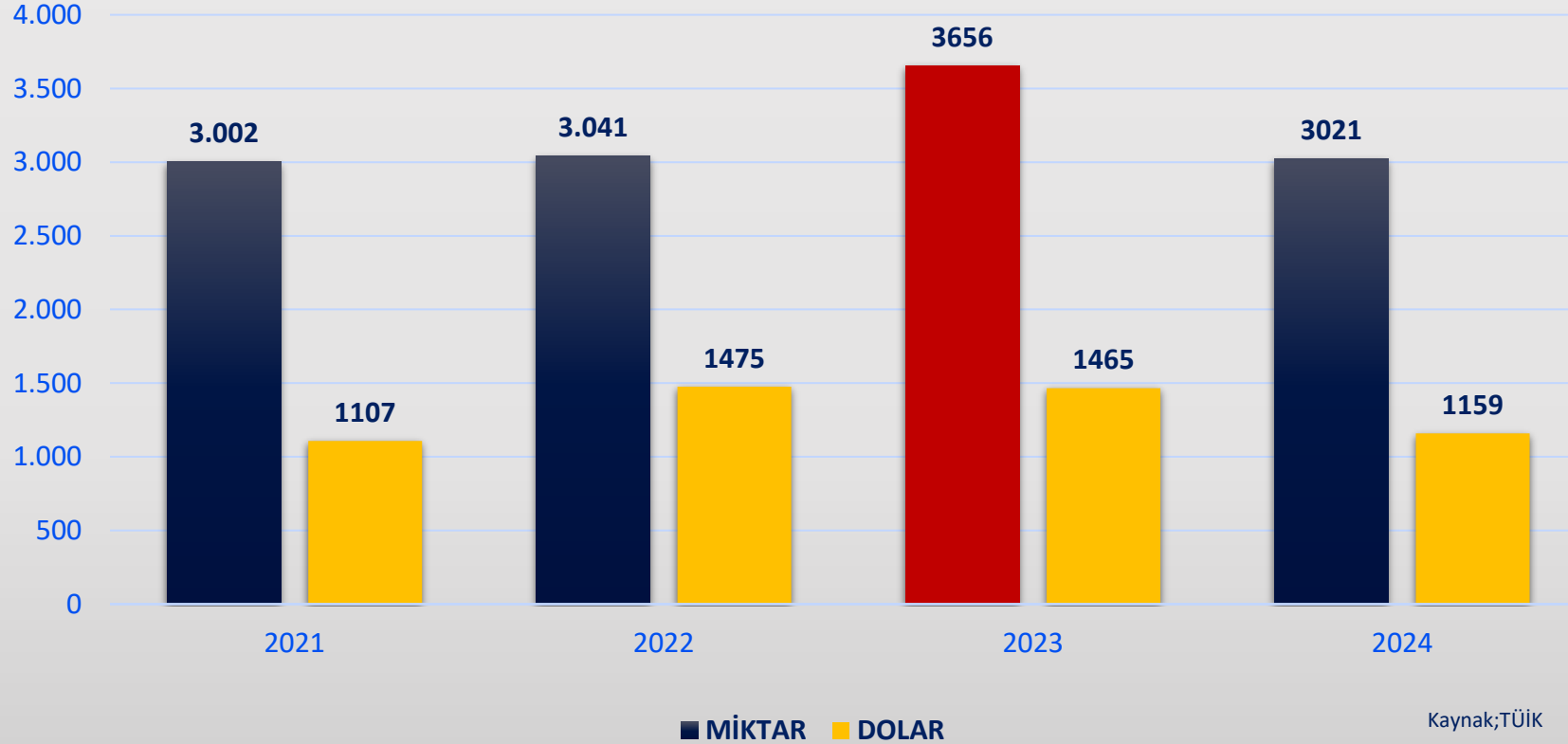

2022-2025 Yılları Ekmeklik Buğday İthalatı

2022 Yılında 8.5 milyonun üzerinde, 2023 yılında ise 11.5 milyona yakın buğday ithalatı gerçekleştiren sektörümüz 2023 yılında karşılığında 3.6 milyon tonun üzerinde bir ihracat rakamına ulaşarak 1.5 milyar doların üzerinde bir gelir elde etmiştir. Geçtiğimiz sezon ise haziran ayında getirilen ithalat kısıtlaması ile sezonu 4.4 milyon ton ithalat ve karşılığında 3 milyon ton ihracatla kapatmıştır.

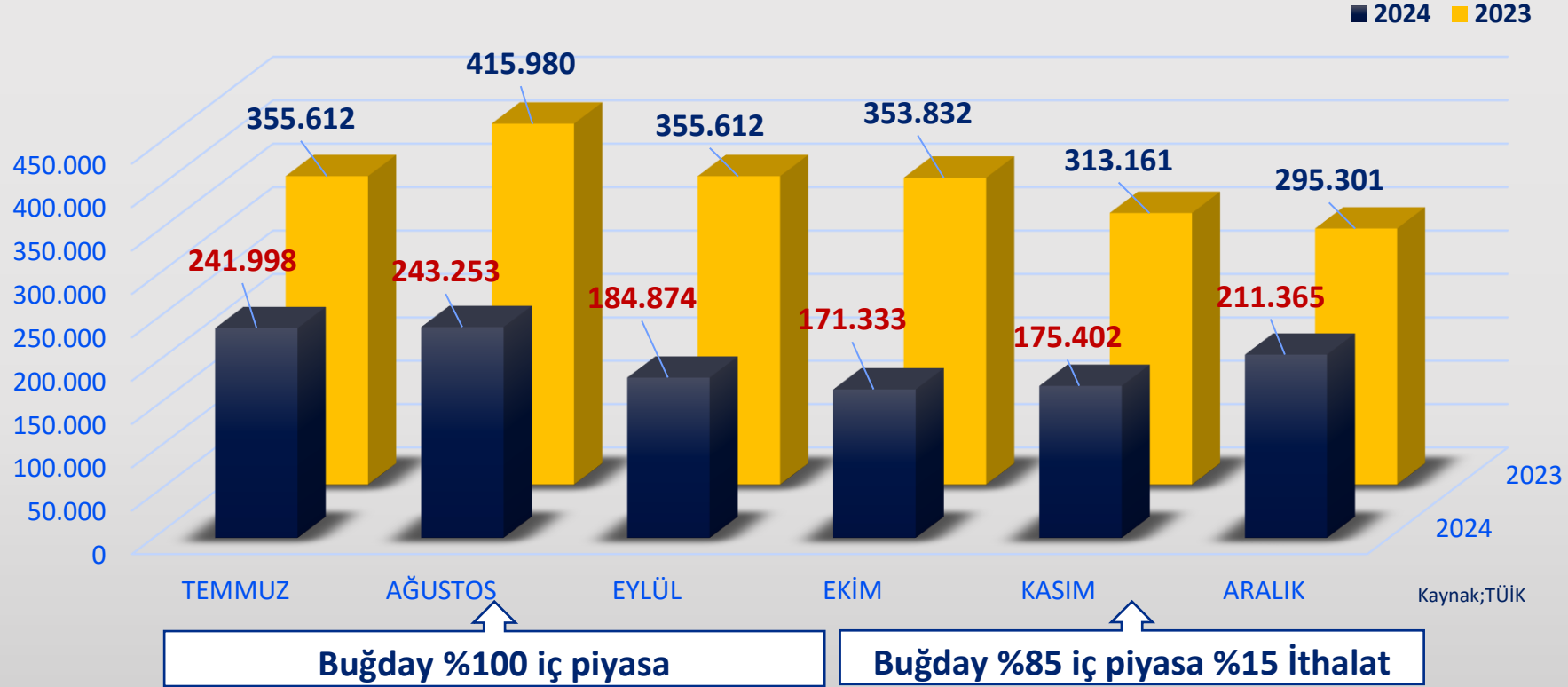
Türkiye Un ihracatı

Türkiye'de iç tüketim 12-13 milyon ton bandında stabil şekilde devam etmekte. Dünya un ihracatının yaklaşık %30'unu Türkiye gerçekleştirdiğinden ihracat talebini arttırmakta zorlanıldığını söylemek mümkün. 2021 sezonu itibariyle yükselmeye başlayan ihracat 2023 yılında tüm zamanların en yüksek ihracat rekorunu kırmıştır. 2024 yılında ise tekrar 3 milyon ton sınırına geri dönmüştür.

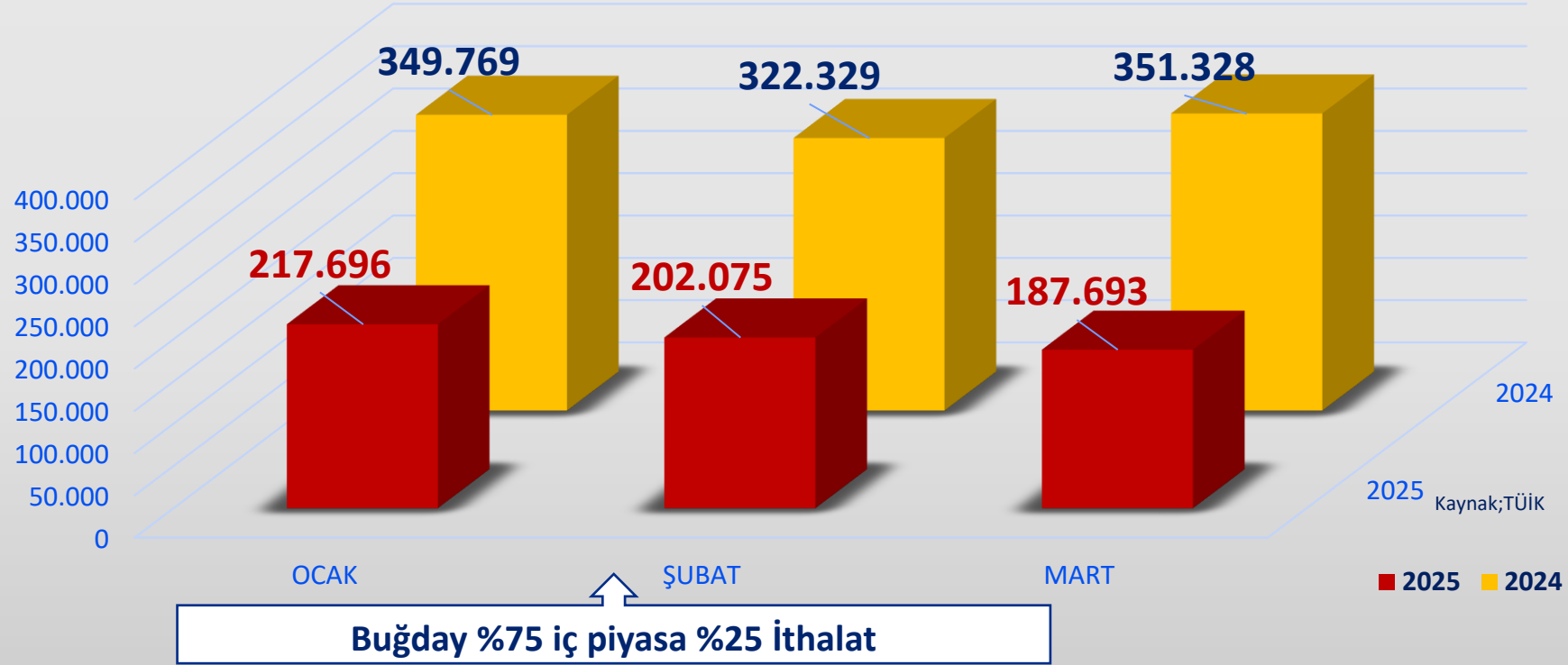
Türkiye Un İhracatı 2023-2024 Ay Bazlı Karşılaştırma

2024 Sezonunda ise, haziran ayında uygulanmaya başlayan dış ticaret tedbirleri ile birlikte buğday ithalatına 15 ekime kadar yasaklama getirilmiş, 15 ekim sonrası ise %15, 31 aralık sonrası ise %25 oranında kısıtlı bir açılma gerçekleştirilmiştir. Buğday ithalat kısıtlaması ise, geçen yıla göre %40'a yakın bir ihracat kaybı yaşanmasında etkili olmuştur.

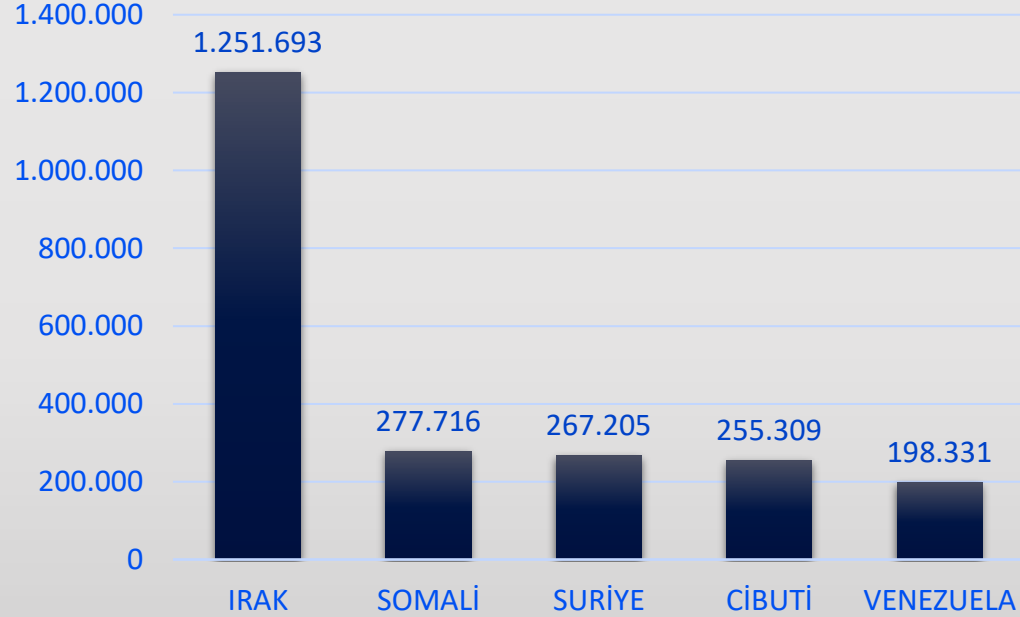
Türkiye Un İhracatı 2024-2025 İlk 3 Ay Karşılaştırma

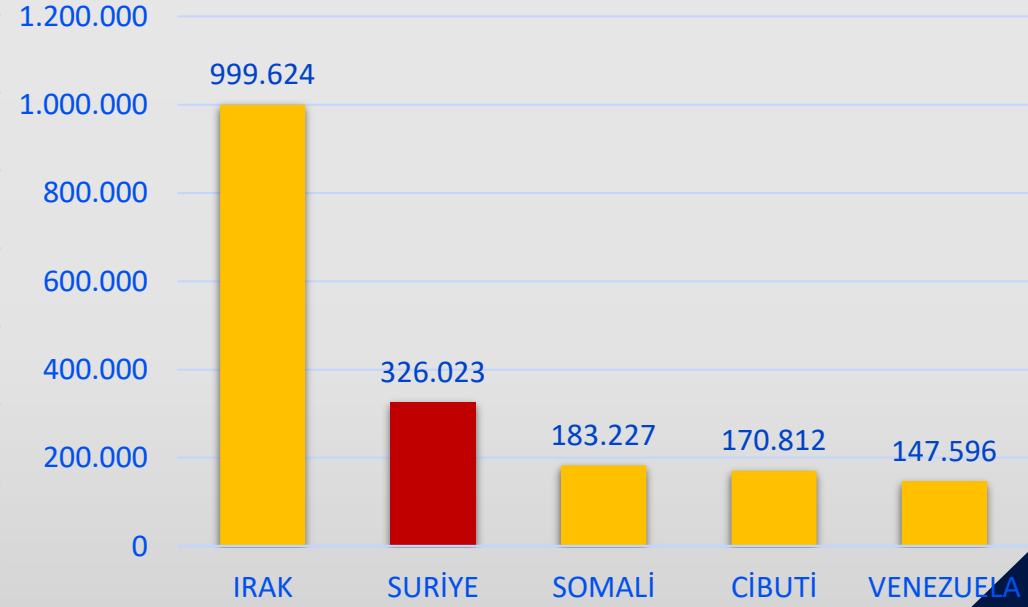
Buğday ithalat kısıtlaması mart ayının ortalarında kaldırılmış olsa da, 2025 Yılı 3 ilk 3 aylık dönemde, bir önceki yılın aynı dönemlerine göre yine %40 'ın üzerinde un ihracatında düşüş yaşanmaktadır. Sektörün önümüzdeki aylarda toparlanması bekleniyor.

Türkiye Un İhracatı İlk 5 Ülke-2023

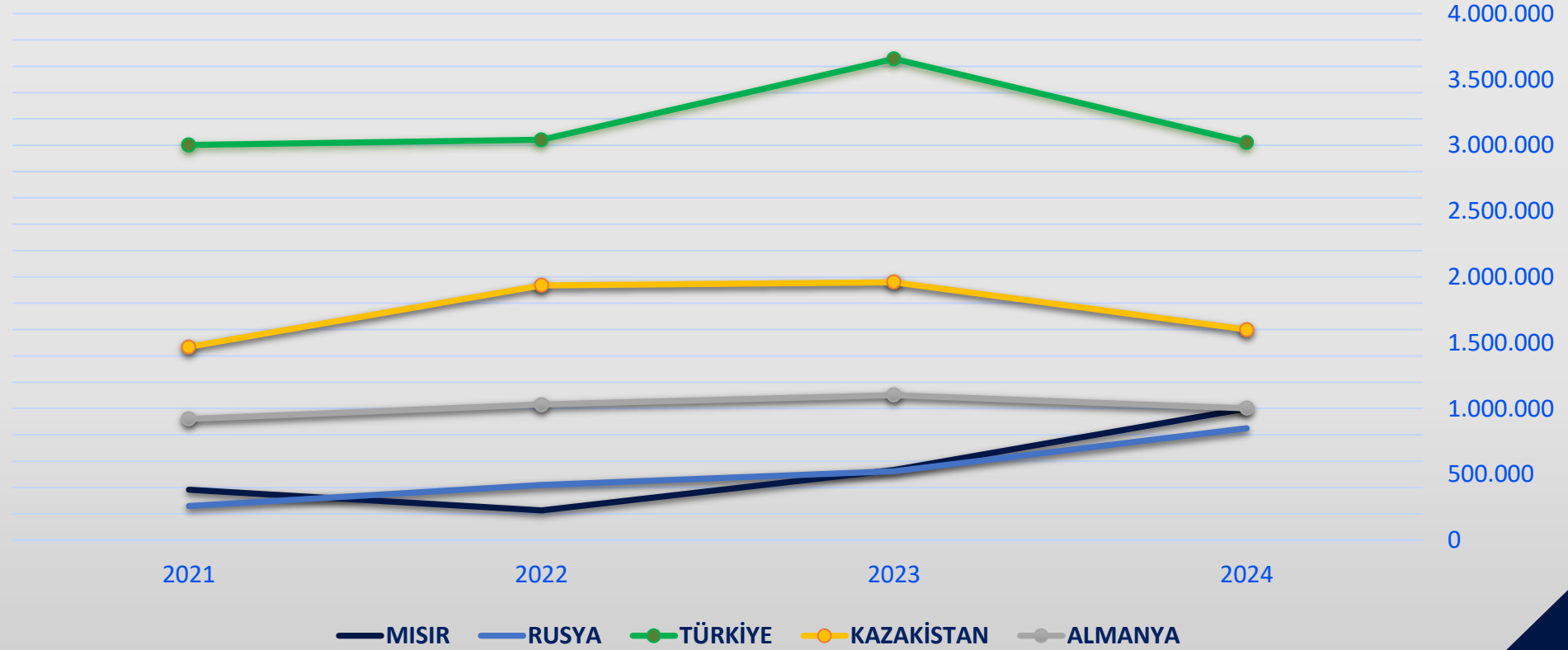
Türkiye Un İhracatı İlk 5 Ülke-2024

Kaynak;TÜİK

Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı uzun yıllardır açık ara farkla Irak. 2023 ve 2024 sezonu karşılaştırıldığında bu sezon Suriye'nin tekrar ilk sıralara çıktığını görüyoruz. Yaşanan önemli politik değişiklikler ile pazarların tekrar genişlemesi söz konusu olabilir.

Dünya Un İhracatı İlk 5 Ülke

Türkiye son 10 yıldır ihracat liderliğini sürdürse de, Özellikle dünyanın tahıl ambarı olarak nitelendirilen Rusya'nın 2024 yılı Ocak-Kasım döneminde 850 milyon ton ve yılı 1 milyon tonun üzerinde un ihracat rakamıyla kapatmış olduğu düşünülürse, önümüzdeki yıllarda Rusya'nın Türkiye'nin önemli bir rakibi olabileceği öngörülüyor.

- *Ekonomik konj kt rde satın alma gücü azalıyor. Bu da küresel talebi, maalesef gıdada da azaltıyor.*
- *Girdi maliyetleri normalin üzerinde artıyor, iŐgücü çok ciddi bir problem. Ekonomik sıkıntılar talep tarafını daraltıyor. Üreticinin en büyük ihtiya ı arzı  teleyecek avans ve kredi Őartları ile depolama altyapısının verimli iŐleyiŐi olacak.*
- *ihracatçı ülkelerin ellerindeki stok miktarı ve stok tutmanın m liyeti artıyor, dolayısı ile fiyatlarda ilk etkilenen oluyor.*
- *SavaŐlar ve çeŐitli politik sebepler ile yaşanan deŐiŐimler sonucu ortaya çıkan sebeplerle tarımsal ihracatın bir döviz kaynağı olarak kullanılması endişe yaratmakta.*
- *Dünyanın en büyük buğday ihracatçısı Rusya'nın son 3 yıldır katlanarak devam eden un ihracatı Türkiye'nin yıllar içinde kazandığı pazarları kaybetmesi için tehlike olabilir.*
- *İklim deŐiŐikliĐi ve gıda arz güvenliğinin yarattığı endiŐeler büyüyor. Bununla birlikte kapanış stoklarının her yıl azalması ve gıda da arzın talebi karŐılama oranının her yıl azalması ticareti, ekonomiyi ve tüketicileri olumsuz etkiliyor.*

**2025'TE KÜRESEL TAHIL PİYASALARINI
ŞEKİLLENDİRECEK ÜÇ TEMEL FAKTÖR!**

ABD'deki yeni başkanlık dönemi

Karadeniz Savaşı

**Kuzey Yarımküre hava durumu ve
yeni mahsul görünümü**

Güçlü Yönler

Geniş Ticaret Ağı
Hammaddeye erişim
Sürekli Talep
Yeni Beslenme
Trendleri

Zayıf Yönler

Hammadde de Kalite
ve Dışa Bağımlılık
Kalifiye Personel
Sorunu
Atıl Kapasite
Pazarlama
Yöntemlerinin
Yetersizliği

Tehditler

Artan Girdi
Maliyetleri
Küresel ve Politik
Sorunlar
Finansal Sorunlar
Gıda Güvencesi
Tarımsal Haksız
Rekabet Koşulları

Fırsatlar

Mevcut Pazarlarda
Derinleşmek
Yeni Pazarları Ticaret
Ağına Katmak
Değişen Tüketim
Trendlerine Uymak

Ana Amaç;

- Tüketiciyi korumak
- Hammaddenin kalite ve güvenliği, üretim süreçlerinin standartlara uygunluğu
 - Güvenli ve güvenilir gıda tedariki
- Küçük üreticilerin cesaretlendirilip ekonomik olarak teşvik edilmesi: sözleşmeli üretim + destekler
- Hem üreticileri hem toplumu hem de gezegeni gözetten sürdürülebilir bir tarım modeli
 - Kaliteyi koruyup verimi yükseltmek
 - Çevresel etkiyi azaltmak
- Girdi maliyetlerinin bu kadar yükseldiği bir dönemde üreticinin gelirini artırıp giderlerini azaltmak

Teşekkürler.

M.Mesut Çakmak
YK Başkanı

mmcakmak@tusaf.org

Türkiye
Un Sanayicileri Federasyonu